

‘De stad is een collectieve onderneming’

Hij is de bedenker van de term creatieve stad, maar Charles Landry vindt het jammer dat het denken over creativiteit, cultuur en de stad zo vaak leidt tot modieuze tunnelvisies waarbij ontwerpers en kunstenaars het economische licht aan het andere eind vormen. Cultuur is meer dan economische waarde en creatieve industrie. Landry pleit ervoor dat de stad de creativiteit van velen inzet om ‘de meest fantasierijke stad vóór de wereld, en niet ván de wereld te worden.’

Ere wie ere toekomt, het is de Engelsman Charles Landry geweest die de term creatieve stad heeft geïntroduceerd. Zijn befaamde boek *‘The Creative City: a toolkit for urban innovators’* verscheen in 2000, twee jaar voordat Richard Florida’s *Rise of the Creative Class* uit kwam. Maar waar Florida de nadruk legt op de economische waarde van menselijke creativiteit, daar gaat Landry uit van de noodzaak van een nieuw, cultureel denken en de inzet van de creativiteit van velen om de grote vraagstukken van de stad op te lossen.

Voor beiden is de stad een complexe biotoop die eerder appelleert aan biologische principes dan aan strak economische wetmatigheden. En in een samenleving die draait om kennis en creativiteit is dat ook logisch, omdat hij draait om mensen. Simpelweg aan beleidsknoppen draaien om een stad bij te sturen, wordt steeds moeilijker. Causale verbanden zijn lastig te leggen in een complex, levend systeem. Wie weet of er nog wel B gebeurt als je A doet? Landry heeft de afgelopen twee jaar twee nieuwe boeken gepubliceerd, *The Art of City Making* en nog geen jaar later *The Intercultural City*.

Charles Landry overpeinst de vergelijking tussen de stad en complexe systemen. “Hmm, daar zit wel wat in. Ik praat over stedelijke ontwikkeling als een kunst en geen kunde, juist vanwege die complexiteit van een stad. Citymaking – naar ik begrepen heb, bestaat daar geen goed Nederlands woord voor – is balanceren tussen orde en chaos en dat biedt ruimte voor innovatie. Het is een proces en geen eindresultaat. Van een stad bestaat geen eindproduct. De opgave is om de verbindingen te versterken.”

Waar Landry naartoe wil is dat wij innovatie in de stad niet langer zien als een louter economische opgave. “Creativiteit is teveel beperkt tot economische creativiteit. Dan wordt het alleen maar een concurrentiestrijd tussen steden. De creatieve industrie weet zichzelf natuurlijk goed te projecteren en verkopen, maar het is een modeverschijnsel geworden.” Landry komt met het voorstel dat steden niet langer proberen de meest creatieve stad van de wereld te zijn, maar de meest fantasierijke stad voor de wereld.

Landry: “Het gaat erom dat je de verschillende vormen van creativiteit in een stad op een lijn krijgt voor een bepaald doel. Een hoger doel. Noem het een vorm van duurzame, maatschappelijk verantwoorde stedenmakerij. In de kern van de zaak gaat innovatie en creativiteit in steden om ethische vragen, over wie je wilt zijn voor je gemeenschap. De tijd is er rijp voor. Ik heb drie maanden een project gedaan in Perth en ik merk dat iedereen onder de veertig daar een diep verlangen heeft om deel uit te willen maken van een groter geheel en verbonden wil zijn met de stad. Het wordt tijd dat we de stad zien als een collectieve onderneming.”